

Stockholms kommun

Beslut efter uppföljning för förskoleklass och grundskola

---

efter tillsyn i Mariaskolan
belägen i Stockholms kommun

Uppföljning av tillsyn i Mariaskolan

Skolinspektionen genomförde tillsyn av Stockholms kommun under våren 2016. Skolinspektionen fattade den 22 april 2016 beslut efter tillsyn för Mariaskolan. Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av de brister som framkom i detta beslut. Uppföljningen bygger på en redovisning av vidtagna åtgärder som Stockholms kommun inkom med den 8 september 2017 och den 21 december 2017 samt under besök på skolan den 29 november 2017.

Sammanfattning av kvarstående brister

Enligt Skolinspektionens bedömning är nedanstående brister ännu ej tillfullo åtgärdade. Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

Skolinspektionens ingripande

Arbetsområde	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
5. Förutsättningar för lärande och trygghet		
Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.	Föreläggande	2018-03-30

Skolinspektionens bedömningar och datum för när huvudmannen senast ska ha åtgärdat bristen anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattning av avhjälpna brister

Arbetsområde	Typ av ingripande
1. Undervisning och lärande	
I undervisningen tas hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.	Brist avhjälp

Skolinspektionens avslutar tillsynen avseende de brister som har avhjälpas.

Skolinspektionens beslut

Vid uppföljning av tidigare beslut konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen inte avhjälpit samtliga påtalade brister. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen skyndsamt vidtar åtgärder för att avhjälpa de brister som kvarstår.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun att **senast den 30 mars 2018** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Se till att det bedrivs ett studie- och yrkesvägledande arbete som omfattar elever i samtliga årskurser.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande kvarstår brister i Mariaskolans arbete med studie- och yrkesvägledning. Den studie- och yrkesorienterande verksamheten vid Mariaskolan tillgodoser inte samtliga elevers behov av vägledning inför framtida studie- och yrkesval i tillräcklig utsträckning. Skolinspektionens uppföljning visar att det fortfarande saknas ett organiserat arbete med studie- och yrkesvägledning för elever i årskurserna 1-7. Även om skolan under höstterminen 2017 har tagit fram en plan för det studie- och yrkesvägledande arbetet framkommer inte att eleverna, undantaget elever i årkurs 8 och 9, under läsåret 2017/18 har fått eller kommer att få några studie- och yrkesvägledande insatser i enlighet med skolans plan. Det varierar således om eleverna i dessa årskurser ges studie- och yrkesvägledning eftersom det fortfarande är upp till varje enskild lärare att se till att eleverna ges någon form av studie- och yrkesvägledning i de lägre årskurserna. Skolinspektionen bedömer därför att det inte är säkerställt att alla elever i dessa årskurser får sina behov av studie- och yrkesvägledning tillgodosedda.

Skolinspektionen har i två tidigare beslut påpekat brister i Mariaskolans arbete med studie- och yrkesvägledning. I beslut den 22 april 2016 samt den 8 maj 2017 konstaterade Skolinspektionen att det saknades ett organiserat arbete med studie- och yrkesvägledning för att säkerställa att samtliga elever på Mariaskolan får sina behov av vägledning tillgodosedda. Av utredningarna framkom att det var avhängigt elevernas lärare huruvida eleverna fick sina behov av studie- och yrkesvägledning tillgodosedda. Vidare framkom att en plan för studie- och yrkesvägledning hade tagits fram redan vid besöket på skolan den 25-26 februari 2016, men att den varken implementerats då, eller vid återbesöket på skolan den 29 mars 2017.

Enligt skollagen ska elever i grundskolan ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Av förarbeten till skollagen (prop. 2009/10:165 sid 278 och 659) framgår att rektorer, lärare och personal med studie- och yrkesvägledningskompetens har ett gemensamt ansvar för, men olika roller i, arbetet med att vägleda och informera eleverna kring framtida studier och yrkesliv. En förutsättning för att eleverna ska kunna utnyttja de valmöjligheter som erbjuds är att eleverna ges adekvat information utifrån såväl elevens som arbetsmarknadens behov.

Rektorn har enligt läroplanen ett särskilt ansvar för att den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning. Enligt läroplanen ska studie- och yrkesvägledaren, eller den person som fullgör motsvarande uppgifter, vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesvägledande insatser (Lgr11, 2.6 Skolan och omvärlden).

Av Skolverkets allmänna råd för arbete med studie- och yrkesvägledning (SKOLFS 2013:180) framgår att det är viktigt att studie- och yrkesvägledningen påbörjas tidigt och sker kontinuerligt under hela utbildningstiden, så att eleven kan göra väl underbyggda studie- och yrkesval.

Av Skolinspektionens utredning framgår att det fortfarande saknas ett organiserat arbete med studie- och yrkesvägledning som omfattar även eleverna i de lägre årskurserna vid Mariaskolan. Huvudmannen har den 21 december 2017 inkommit med en reviderad plan för studie- och yrkesvägledning som omfattar aktiviteter för elever i alla årskurser på skolan. Det framkommer dock inte av de dokument Skolinspektionen har tagit del av när eleverna beräknas ha fått de planerade studie- och yrkesvägledande insatserna eller att samtliga elever under läsåret 2017/18 kommer att ha fått att sina behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet tillgodosedda.

Vid Skolinspektionens besök på skolan den 29 november 2017 framkommer i intervju med lärare att skolledningen har haft träffar i aulan med all personal på skolan och att de har tagit upp vikten av att de behöver jobba med studie- och yrkesvägledning på ett mer medvetet sätt. Lärarna har under höstterminen fått i uppdrag av skolledningen att i arbetslagen diskutera och inventera kring hur de jobbar och hur de kan jobba med studie- och yrkesvägledning och dokumentera sina idéer och förslag. Skolledningen ska utifrån det underlaget ta fram en rutin för arbetet med studie- och yrkesvägledning på skolan. Lärarna uppger att de än så länge inte fått något stöd av skolans studie- och yrkesvägledare och att de även önskat att studie- och yrkesvägledaren ska

komma till dem och berätta om sitt arbete för de yngre barnen. I högstadiet har de enligt en lärare jobbat med prao och eleverna har träffat studie- och yrkesvägledaren inför kommande val till gymnasiet.

Rektorn uppger i intervju med Skolinspektionen att eleverna i de lägre årskurserna kommer att få studie- och yrkesvägledning under läsåret 2017/18. Enligt rektorn är det som kvarstår i arbetet med att ta fram en plan för studie- och yrkesvägledning på skolan att titta på kursplanernas olika delar och att säkerställa i årshjulet att arbetet kommer med. Rektorn uppger vidare att det kommer att finnas en plan för studie- och yrkesvägledning klar inför vårterminen 2018. Rektorn uppger att hon har sagt till lärarna att det ligger på pedagogerna själva att söka stöd av skolans studie- och yrkesvägledare vid behov.

Studie- och yrkesvägledaren berättar i intervju med Skolinspektionen den 7 december 2017 att hon arbetar 50 procent på skolan och att tiden på skolan företrädesvis används till studie- och yrkesvägledning för elever i årskurs 8 och 9. Enligt studie- och yrkesvägledaren har studie- och yrkesvägledningen för årskurserna 1-6 inte kommit igång det här läsåret. Studie- och yrkesvägledaren berättar vidare att skolans nya rektor har satt igång ett arbete kring studie- och yrkesvägledning och har sedan terminsstarten haft informationstillfällen och workshops med lärare, elevhälsoteam och studie- och yrkesvägledare. Studie- och yrkesvägledaren uppger att hon inte har kännedom om vad lärarna har redovisat för förslag till rektorn och vad som kommer att hända framöver men att studie- och yrkesvägledaren tror att insatserna i planen kommer att genomföras under vårterminen 2018. Studie- och yrkesvägledaren berättar att hon har gått Skolverkets kurs i processledning och tanken är att hon ska arbeta med lärarna framöver tillsammans med rektorn. Hon berättar vidare att rektorn har anmält skolan till Skolverket för att få stöd att implementera studie- och yrkesvägledning i bred bemärkelse i undervisningen. Lärare, rektor och studie- och yrkesvägledare ska delta i Skolverkets stödinsatser under våren.

Motivering till val av verktyg

Eftersom verksamheten vid Mariaskolan inte uppfyller författningarnas krav föreligger skäl att förelägga Stockholms kommun att vidta åtgärder för att rätta till bristerna.

Avhjälpt brist i verksamheten

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Stockholms kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- I undervisningen tas hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. (1 kap. 4 § och 3 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2. Kunskaper)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Stockholms kommun avhjälpt denna brist.

Motivering

Skolinspektionen har i tidigare beslut (den 22 april 2016 och den 8 maj 2017) påpekat brister i lärarnas arbete med att anpassa undervisningen för att möta elevernas olika behov av ledning och stimulans. I Skolinspektionens beslut den 22 april 2016 konstaterades att undervisningen på Mariaskolan inte alltid utformades på ett sådant sätt att hänsyn togs till varje elevs behov och förutsättningar. Skolinspektionen bedömde att det därmed även varierade huruvida eleverna gavs den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande. Denna brist bedömdes kvarstå när Skolinspektionen fattade ett uppföljningsbeslut den 8 maj 2017.

Efter uppföljning av beslutet den 8 maj 2017 bedömer dock Skolinspektionen att Mariaskolan har utvecklat arbetet med anpassningen av undervisningen och det framkommer inget annat än att bristen har avhjälpts.

Beslut

2018-01-12

8 (8)

Dnr 43-2015:10016

Vid ett återbesök på skolan den 29 november 2017 framkommer att skolan vidtagit ett antal åtgärder för att komma tillrätta med bristen.

I Skolinspektionens intervju med elever på skolan bekräftas att lärarna anpassar undervisningen, exempelvis genom att eleverna kan få uppgifter med olika svårighetsgrad. Lärarna berättar under intervju med Skolinspektionen att de har förtydligat arbetet med anpassningar och att de under höstlovet har gjort en gemensam övning i aulan där de fick testa sig själva i hur de jobbar med att synliggöra olika elevers behov och nivå. Det var enligt läraren en bra påminnelse om att de ska komma ihåg alla elever och inte bara elever med stödbehov när de anpassar undervisningen. I Skolinspektionens intervju med skolans rektor, som är ny på skolan detta läsår, framkommer att rektorn har haft diskussioner med lärarna kring hur de ska arbeta formativt och att lektioner behöver varieras för att bli stimulerande. Lärarna har fått möjligheter att reflektera över hur de undervisar och de har fått arbeta fram handlingsplaner för att utveckla sin undervisning. Lärarna arbetar även numera i arbetslag årskursvis och har utvecklingskonferenser under vilka arbete kring utveckling av undervisningen har bedrivits under höstterminen.

Skolinspektionen avslutar härmed tillsynen avseende de brister som bedöms som avhjälpna.

På Skolinspektionens vägnar

2018-01-12

2018-01-12

X Malin Norell

Malin Norell
Beslutsfattare
Signerat av: Malin Norell

X Ana-Maria Koci Spång

Ana-Maria Koci Spång
Föredragande
Signerat av: Ana-Maria Koci Spång